

Minden út

Stefanovits Péter kiállítása

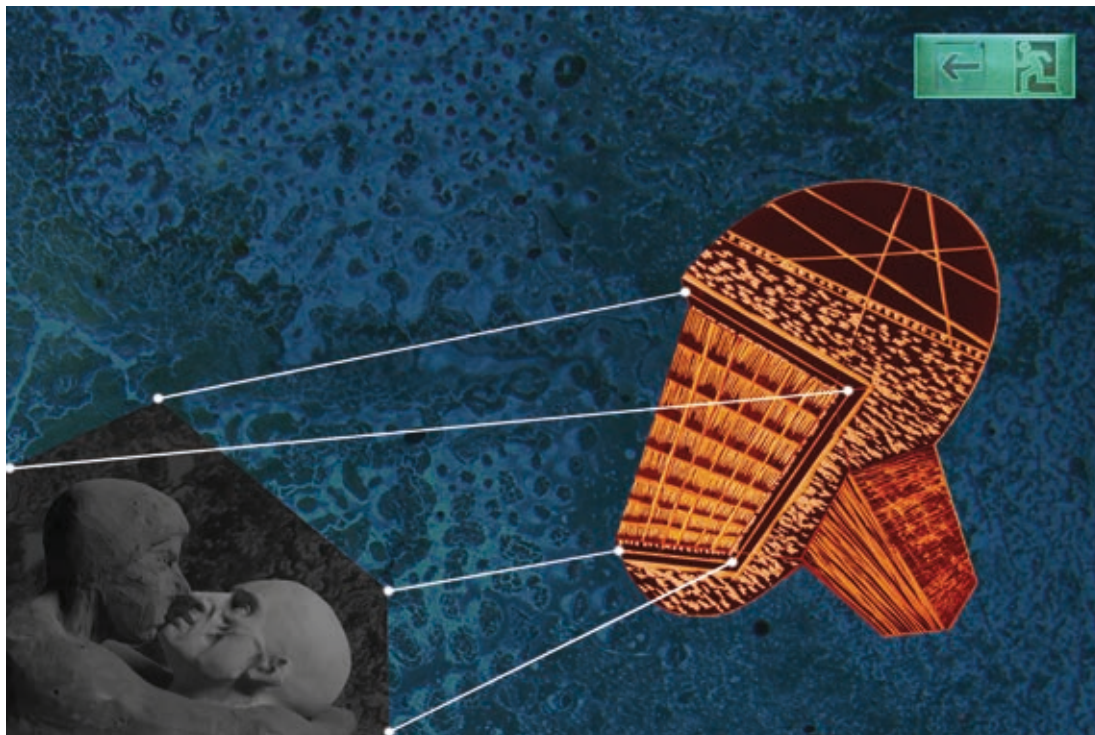
HEMRIK LÁSZLÓ

B32 Galéria, 2019. I. 16. – II. 8.

Minden út Rómába vezet. Ezeken az utakon pedig időtlen idők óta jönnek-mennek az emberek. Politikai, vallási, kulturális apropóból, manapság pedig leginkább turisztikai élvezetekért. Kevesen vannak a világon, akik ne kíváncsnának oda, hogy megpihenjenek valamely császárszobor vagy díszkút árnyékában, átadva magukat Róma magas hőfokú kulturális klímájának. De el se kell igazán menniük, Róma antik öröksége, a latin szellem távolról is hat, kivált azokra, akik számára napi gyakorlat a világ érzéki, esztétikai elsajátítása, illetve annak érzéki, esztétikai adalékokkal való gazdagítása. Ők lennének a művészek.

Egy római kaland szolgálhat apró, finom impressziókkal, mediterrán zamatokkal, puha fényekkel, intenzív színekkel, de leginkább a viszonylatok összevetésével, létünk minden rendű és rangú összetevőjére való rácsodálkozással és rákérdezéssel.

STEFANOVITS PÉTER: *Vészkijárat II.*, 2017, elektrográfia, 50×75 cm

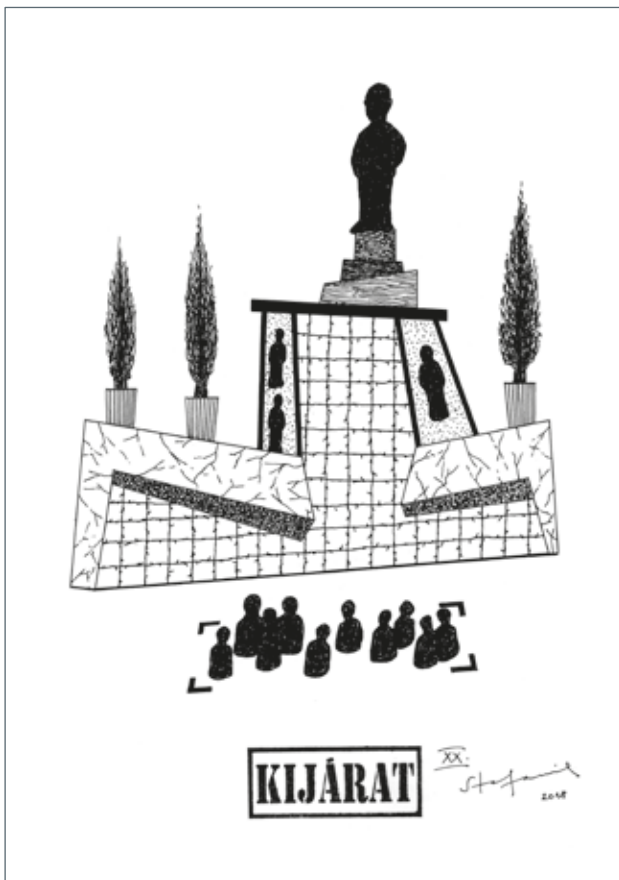
Fotó: Alapfy László

Fotó: Alapfy László

STEFANOVITS PÉTER: *Róma V.*, 2018, elektrográfia, 100×70 cm

Stefanovits Péter *Ave* című kiállítása mintha az élet nagy misztériumait köszöntené a rá jellemző, leleményes és változatos módon úgy, hogy közben azért művészetének fundamentuma mindvégig megmarad. (E fundamentum megragadásához idézzük meg a siklódi református templom egyik mennyezeti kazettáját, történetesen a koponyák hegyének szomorú látképét a keresztekkel,

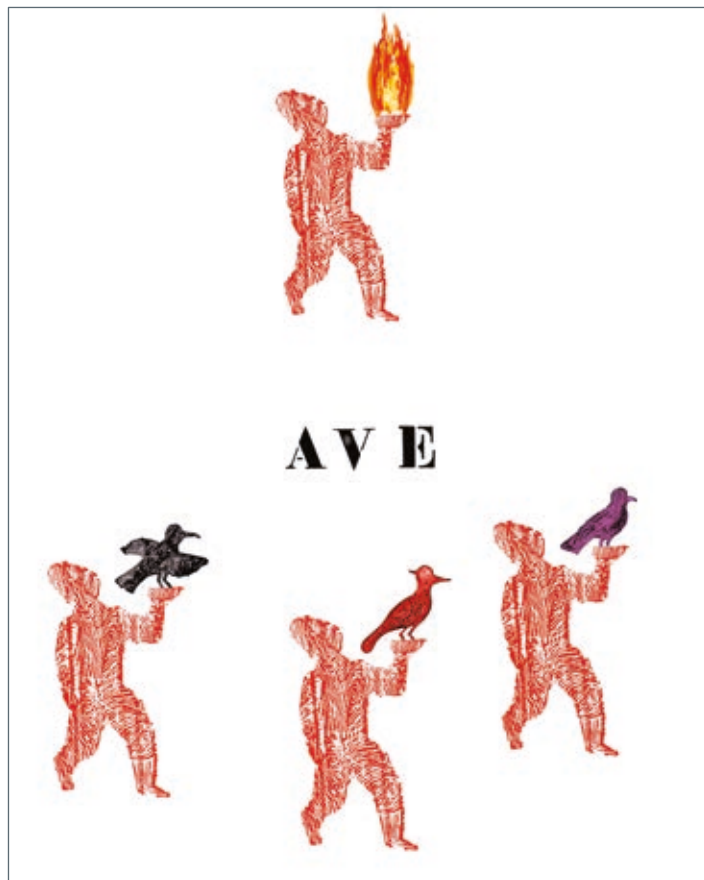
STEFANOVITS PÉTER: *Kijárat XX.*, 2018,
tollrajz, 32×22 cm

Jézus torzójával, fegyverekkel és szerszámokkal. Ahogy az a kalapács le van téve, az Stefanovits művészetének esszenciája. A tárgynak ez a kivételessé tételése a szimbólumhasználaton alapuló művészet adekvát gyakorlata, csak úgy lehet hatásos és érdemi, ha alkotóelemei materiálisan megalapozottak.)

Stefanovits egyetlen kiállításon belül is sok kifejezési formát talál magának, már-már hedonisztikus módon vonultatja fel ezeket, de hát egy „római” környezetben ez a minimum. Részben saját művészetét, részben pedig a kortárs művészet sokarcúságát példázza ezzel a színességgel. Láthatók a kiállításon tollal, vegyes technikával vagy számítógépes manipulációval készült képek, ahogy fekete-fehér fotográfiák is.

Valójában nehéz megragadni a tárlat tematikáját. A misztérium jelleg csak tág keret, a miniciklusokban az élet és a halál, a profán és a szent, a spirituális vizuális képe bontakozik ki előttünk és mutatja meg magát Stefanovits nyers, kétdimenziós emberének, aki időnként eltűnik, hogy máskor a művész ókori maszkba öltözött, „élő” büsztjében reinkarnálódjon.

A *Hódolat* és a *Kultikus menet* képein, akárha egy antik ünnepen lennének, felmutatásra kerülnek az ősi jelképek, a négy arkhé, a tűz, a föld (szén), a levegő (madarak) és a víz. A művész ezt a vizuális felsorolást folytatja a *Róma*-képekben. Önmagát állítja az útmenti kőposztamensekre, tiszteleg a nézőnek, és humoros, popos módon jeleníti meg létünk néhány attribútumát. Kezében alma, egy

STEFANOVITS PÉTER: *Kultikus menet I.*, 2017,
vegyes technika, 55×45 cm

gyékényfonatú demisson meg egy sarló, aratni-harcolni való, de nincs kétségem, római eleink kapva kaptak volna egy frissen csapolt korsó sörön, és szívesen bömböltették volna a magnot a Forum Romanumon.

A kiállítás legkomplexebb és egyben legtalányosabb munkái a *Kijárat* és a *Vészkijárat* című sorozatokban láthatók. A *Vészkijáratok* a *Hódolat*-képek struktúráját, formanyelvét követik, de kiegészülnek a középületekből ismert, a menekülést segítő zöld fényű piktogrammal.

Jó, ha mindig akad egy vészkijárat, hogy még időben ki tudjunk lépni egy semmi jóval nem kecsegtető élethelyzetből. A *Kijárat* című sorozat grafikái az emberi élet végének lehetőségeit kínálják fel, az utánunk hagyott emlékeket, emlékműveket. Az ünnep, a földi lét mámore és ragyogása mellett a széria nem feledkezik meg a lét sötét oldaláról sem. Az *Elhagyott oltár* és az *Útmenti oltárok* című sorozatok összefüggése egészen nyilvánvaló. Az utóbbiakról Stefanovits Görögországban készített fotósorozat. A fotográfiák tárgyát képező építmények a nálunk is ismert, az utak mellett kialakított emlékhelyekhez hasonlatos funkciót látnak el azzal a különbséggel, hogy ezek valóban építmények, míg nálunk jobbra keresztet vagy egyszerű sírkövek emlékeztetnek az adott útszakaszon életüket vesztett emberekre, a korfui oltárok mindegyike gyakorlatilag magánszentély, apró kápolna. Ez a személyesség ott van esendőségükben, kiszolgáltatottságukban, de abban is, hogy a szakralitás végpontjának/kezdőpontjának jelzésén túl többek közt kemencére, kis házra, madáretetőre is emlékeztetnek. A zarándokot így vagy úgy megállásra, elgondolkodásra és csodálatra készítetik. Ezek a naiv építmények önmagukban is metaforái a műalkotásoknak és magának a művészetnek is: a kiállítás anyaga közvetve vagy közvetlenül a művészetről is szól, annak emelkedettségéről, szövevényes voltáról, tragikumáról, komikumáról, politikával való telítettségéről.

Az *Elhagyott oltár*-sorozat tartalmazza a tárlat legmeggrázóbb darabjait. Stefanovits a korfui oltárokba fekete, kétdimenziós bábuembereket helyezett. Halottaknak látszanak, köröttük nehéz, gondterhelt táj. Az oltártesteken jelzészzerű aranyfüstlemez. Ez megidézi a középkori festészet aranyát, de azt a kézenfekvő dolgot is, hogy az arany a legstrapabíróbb fém a földön, nem korrodálódik, jól tűri a szélsőséges időjárást, távoli időkig képes ragyogni. Mi mást üzennének, ha nem azt: legalább ennyi maradjon utánunk, egy ezredmilli-méternyi vagy még egy annál is vékonyabb, szinte semmi arany.